

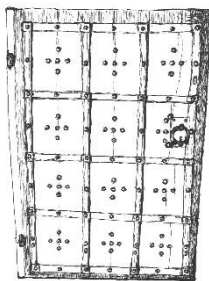
Sønder Højrup Kirke

Sønder Højrupps hvidkalkede sognekirke ligger i den nordvestlige del af landsbyen. Den oprindelige del af kirken er opført i første halvdel af 1100-tallet i romansk stil. Den bestod af kor og skib, bygget af rå kampesten på en profileret sokkel, skibet godt halvt så langt som i dag. Der er spor i murværket af de oprindelige mands- og kvindedøre i henholdsvis syd- og nordmur. Man kan se, at murværket på et tidspunkt er blevet sat om, idet ikke alle sokkelstenene står på deres oprindelige plads. Det skete i slutningen af 1200-tallet, hvor skibet blev forlænget mod vest. Engang i 1500-tallet blev det lave tårn tilføjet. Samtidig fik kirkeskibets loft krydshvælv. Årstallet 1776, som kan ses på tårnet over indgangsdøren, refererer til, at tårnet blev ombygget fra bindingsværk til det nuværende tegl-materiale. Tårnets vestgavl er nymuret i 1914.

Våbenhuset

Idet man træder ind i våbenhuset, kan man lægge mærke til den gamle romanske gravsten, der ligger som tærskel. Den er forsynet med to modstillede kors og har fint affasede kanter. På den modstående

væg mod nord hænger en stor flad sten af rød ølands-kalksten. Hvad den har været brugt til er uvist, men et gæt kunne være, at den er en gammel alterplade. På vest-væggen hænger to præstetavler, som angiver kirkens præster siden 1561. Af tavlerne ses, at Sønder Højrup fra 1555 til 1847 havde sognefællesskab med anneks-sognet Gestelev, og siden 1857 har haft det med Årslev.

Kirkeklokken fra 1754 hænger lige over våbenhusets tynde loft og giver en kraftig lyd i våbenhuset og umiddelbar nærhed af hoveddøren.

Skibet

Inde ad indgangsdøren til selve kirken rettes øjnene frem gennem skibet mod korbuen og alterbilledet af 'Den velsignende Kristus'. Bagest i kirkens højre side står orglet, som er elektronisk og har en ganske glimrende lyd. Orglet erstattede i 2016 kirkens akustiske orgel, som stammede fra tiden omkring Anden Verdenskrig, og som ikke var bevaringsværdigt eller havde en kvalitet det kunne svare sig at reparere på. Det gamle orgel stod i venstre side og blev først fjernet i april 2019.

Ved en større restaurering af kirken i 1977-78 blev bænkegavlene gjort lavere, og træværket blev malet i den nuværende grå farve, ligesom også alterrammen og alterskranken blev det. I 2017 fik bænke nye hynder.

Midt i kirken hænger et modelskib, en 3-mastet bramsejls-skonnert med navnet 'Martha'. Skibet blev bygget og skænket til kirken i 1924 af møllebygger Marcussen.

På nordvæggen hænger et krucifix, som vurderes at være fra 1500-tallet og at have været en del af altertavlen på den tid. I nyere tid hang krucifixet i kor-buen set fra skibet. Under en restaurering bortkom det, men selve kristusfiguren blev fundet i en affaldsbunke og i 1978 givet tilbage til kirken. Figuren blev da forsynet med det enkle trækors, der ses i dag.

Døbefonten

Fonten er af granit og lige så gammel som kirkens oprindelige del. Den er af den såkaldte Vindingetype og har, hvis man ser godt efter, et udhugget løvehoved i hvert hjørne af soklen. I kirkens første tid stod fonten på en forhøjning bagest i kirken ud for mands- og kvindedørene men blev på et tidspunkt flyttet til den nuværende plads.

Prædikestolen

Den nuværende prædikestol er fra 1938. Den er skåret af C. N. Bregnebjerg og er en kopi af prædikestolen i Veilby Kirke fra 1592. Dette fremgår af to plader på den side, der vender mod vinduet. Udskæringerne forestiller de fire evangelister med hver deres symbol og et skriftord fra deres evangelium.

Korbuen

I den dybe korbue, som afgrænser kor-rummet fra skibet, ses tre relief-hoveder. Sådanne figurer er en almindeligt forekommende udsmykning af kirkers korbue-kragsten (øverste sten mellem væggen og selve korbuen). Hvad hovederne symboliserer er usikkert, det kan være lokale myndigheds personer ved kirken, sagn-skikkelser, eller den treenige Guds tre personer.

Alterpartiet

Alterbordet er af træ og placeret foran og over det oprindelige, murede alter. I kanten er bordet beklædt med en hvid alterdugs-bort fra 2013, udført af den lokale væver Ella Bihl Christensen. Borten har 13 gyldne kors på blågrå baggrund, som modsvarer de 13 stjerner i træværket over alterbilledet.

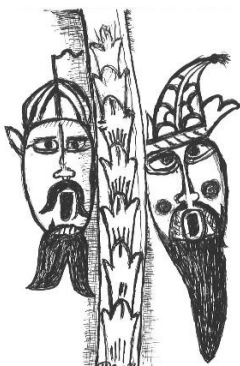
Altertavlen er fra midt i 1800-tallet, den havde oprindeligt en overdel men blev reduceret i højden midt i 1990'erne for at synliggøre kalkmaleriet på bagvæggen (afdækket i 1977). Det blev vurderet, at altertavlen omkring år 1500, da maleriet blev malet, havde en størrelse der svarer til den nuværende, hvilket ses af brydningen i bemalingen på væggen bag.

Alterbilledet 'Den velsignende Kristus', er malet af Anker Lund omkring 1850.

Foran alteret i en gravramme af egetræ ligger en flise i rød ølands-kalksten mærket PB 1768. Her blev Peder Andersen Bruun, som var præst ved kirken 1758-68, begravet. På et tidspunkt er graven blevet overflyttet til kirkegården, og i det hele taget ligger der formentlig ikke længere begravelse under kirkens gulv.

Kalkmalerierne i koret

Det vurderes med stor sikkerhed, at malerierne er udført af den såkaldte 'Træskomaler's værksted i starten af 1500-tallet. Malerierne blev afdækket i 1977. Vrængemaskerne er malet med ventilationshullerne som åbentstående mund. Betydningen er usikker, ansigterne kan være lokale myndighedspersoner eller skal forestille menighedens sangkor. Blomsterne er symbol på liv og frugtbarhed, påfuglen symboliserer evigheden, dens halefjer himlens mangfoldige stjerner. Endvidere er krydshvælvene, som det ses, bemalet hele vejen over i et palmelignende mønster, som skifter retning.

Der blev også fundet kalkmalerier i kirkens skib, bla. forestillende et antal viekors og en ræv, en bøn til jomfru Maria, samt samme mønster som det, der følger hvælvet rundt i koret. Man undlod at restaurere disse malerier og kalkede dem forsigtigt over for eftertiden.

Kirkegården

Den ældste del af kirkegården er den foran kirken og mod øst. Nordøst for kirken ligger en nyere del fra slutningen af 1980'erne, en aflang hesteskoform med urnegravsteder. I skyggen under træerne mod nord findes et lapidarium. På kirkegården ses slægtsgravsteder for flere af de større gårde i området, samt familiegravsteder for nogle af præsterne, særligt ud for østgavlen af kirken. Graverhuset ud mod vejen er opført omkring 1980 og rummer kapel, kontor og offentligt toilet. Kapellet blev taget ud af brug i 2019 på grund af få begravelse og bedre kapel-faciliteter på sygehuset og ved Ringe kirke.

Ejerskab og selveje

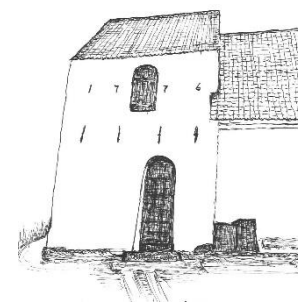
I 1700-1800-tallet var Sdr Højrup Kirke ligesom en del øvrige kirker i området ejet af en af områdets herregårde. Sdr Højrup Kirke var i gården Nordskovs eje, formentlig helt frem til at kirken overgik til selveje i 1914, i hvad anledning de to lysekroner i skibet blev skænket af Nordskov.

Landsbyen og kirkelivet i dag

Sdr. Højrup ligger langs Sønder Højrupvejen og enkelte sideveje. Kører man mod øst kommer man lidt efter byskiltet til forsamlingshuset på venstre hånd, på modsatte side ses den høje tv-sendemast fra 1955. Et stykke længere mod øst ligger Pederstrup, som er større end Sdr. Højrup og hører til sognet. Her er trinbræt til Svendborg-banen, tidligere lå, netop ved banen, en brugsforening og en del mindre butikker. Sognet har et indbyggertal på lidt under 500. Årslev har knapt 2000. Prøv at gå turen ad den gamle kirkesti mod nord, vest op ad kirken, grusvejen leder til en egentlig sti nede ved skoven, efter 1½ km kommer man over marken til Årslev Kirke. Indtil 2008 var Skovhavevej 6 på hjørnet til Sdr Højrupvejen præstebolig, i dag bor præsten tæt på Årslev Kirke, på Gl Byvej 28B. Foran

præsteboligen blev sognehuset Gl Byvej 28 A, fælles for de to sogne, indviet i 2016.

Der er gudstjeneste i kirken 1-2 gange om måneden samt kirkelige handlinger, og en del aktiviteter i sognehuset. Se www.aarslev-sdrhojrup-kirker.dk

English

Sønder Højrup Church was built 1100-1150, the nave extended in late 13th century, the tower erected in 1500s. The year 1776 on the tower refers to a change in construction to the present tile stone material. The baptismal font is the church's original, the sermon chair from 1938 is a copy of a 1500-chair in Veilby Church. In 1977 the fresco paintings were uncovered, only the ones in the choir were restored, paintings in the nave were covered over again. The paintings are typical for the area, symbolizing fertility and probably local men in authority. The wood altar covers an older stone altar. The altar wood construction is from around 1850, same year as the painting of 'The blessing Christ'. In the church yard, tomb stones witness family lines of farms in the area as well as some of the ministers who have served at the church. Sønder Højrup has, together with the village Pederstrup further east, 500 inhabitants. The parish is adjacent to Aarslev 2 kilometers north (2000 inhabitants). The minister rectory was moved to Aarslev in 2008. Try walk the old church path between the two churches over the fields, going north with the pebble road just west of Sønder Højrup Church.